

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

економічний факультет

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра бізнесу та управління персоналом

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. декана економічного факультету

Р.І.Грешко

«14» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Актуальні проблеми розвитку підприємництва

(вказати назву навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-наукова програма Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(назва програми)

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

(вказати: код, назва)

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми розвитку підприємництва» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», останнє затвердження: наказ ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 30 серпня 2023 р. № 310.

Розробник: Белей Світлана Іванівна, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, кандидат економічних наук, доцент

Викладач: Белей Світлана Іванівна, доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, кандидат економічних наук, доцент

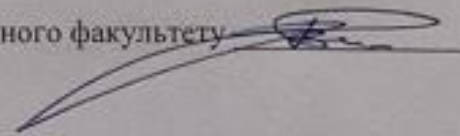
Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» і затверджено на засіданні кафедри бізнесу та управління персоналом

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Завідувач кафедри Ю.М. Лопатинський

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету Р.І. Грешко

Белей С.І., 2024 рік

1. Мета навчальної дисципліни).

Сучасний розвиток підприємництва відбувається в умовах глибоких соціально-економічних, інституційних і технологічних трансформацій, посилення глобальної конкуренції, цифровізації, євроінтеграційних процесів та зростання невизначеності економічного середовища. Зазначені процеси зумовлюють виникнення нових системних суперечностей, структурних диспропорцій, інституційних бар'єрів і стратегічних ризиків, що потребують поглибленого наукового осмислення, критичного переосмислення існуючих теоретичних концепцій та розроблення науково обґрунтованих підходів до забезпечення сталого розвитку підприємництва.

Вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми розвитку підприємництва» спрямоване на формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти системи поглиблених теоретико-методологічних знань і дослідницьких компетентностей щодо виявлення, аналізу та розв'язання актуальних проблем розвитку підприємництва. Особлива увага приділяється дослідженню сучасних тенденцій і структурних трансформацій підприємницької діяльності, інституційних проблем і механізмів державного регулювання, чинників сталого розвитку, стратегічних викликів і ризиків функціонування підприємницьких структур. Опанування дисципліни передбачає розвиток здатності до самостійного проведення наукових досліджень, критичного аналізу наукових положень, формулювання та перевірки дослідницьких гіпотез, застосування сучасного методологічного інструментарію, розроблення концептуальних моделей і науково обґрунтованих рекомендацій щодо розвитку підприємництва.

Мета навчальної дисципліни — формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти поглиблених теоретико-методологічних знань, аналітичних і дослідницьких умінь, необхідних для критичного осмислення сучасних концепцій підприємництва, виявлення системних проблем і закономірностей його розвитку, обґрунтування наукових гіпотез, застосування сучасних методів дослідження та розроблення інноваційних підходів, моделей і механізмів розв'язання актуальних проблем розвитку підприємництва в умовах економічних трансформацій, інституційної невизначеності та глобальних викликів.

.2. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню елементів інтегральної, загальних та фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 04 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках.

СК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

СК06. Здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології (інформаційні системи, хмарні технології, комунікаційні технології передачі та обміну інформацією), прилади та обладнання (в тому числі комп'ютерна техніка, апаратно-програмне забезпечення), необхідні для виконання інноваційної науково-дослідної, педагогічної, професійної діяльності в підприємницьких, торговельних та біржових структурах.

Додаткові спеціальні (фахові) компетентності, визначені ЗВО для освітньо-наукової програми

СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.

СК08. Здатність виявляти і трактувати сучасні тенденції у сфері реалізації електронного бізнесу, обізнаність із технологіями цифрової економіки, методами пошуку і дослідження інформації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

СК010. Здатність до професійної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної думки з повагою до індивідуального та культурного різноманіття й системи цінностей в умовах міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.

РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних дослідженнях у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у викладацькій практиці.

РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання.

РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності.

РН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.

РН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності та дотичних міждисциплінарних напрямів, з дотриманням норм академічної і професійної етики.

РН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

Додаткові результати, визначені ЗВО для освітньо-наукової програми

РН13. Ініціювати, адаптувати і вдосконалювати бізнес-процеси у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності на основі врахування сучасних теоретичних концепцій, досвіду економічно розвинених країн, потреб сталого розвитку та євроінтеграційних процесів.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	10	20	-	-	60	-	екзамен

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Системні трансформації та суперечності розвитку підприємництва в сучасному економічному середовищі											
Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми дослідження розвитку підприємництва.	18	2	4			12						
Тема 2. Сучасні тенденції та структурні проблеми розвитку підприємництва в Україні.	18	2	4			12						
Тема 3. Інституційні проблеми та механізми державного регулювання розвитку підприємництва.	18	2	4			12						
Тема 4. Проблеми забезпечення сталого розвитку підприємництва: критерії, чинники та механізми.	18	2	4			12						
Тема 5. Стратегічні виклики, ризики та перспективні напрями розвитку підприємництва.	18	2	4			12						
Разом за ЗМ 1	90	10	20			60						
Усього годин	90	10	20			60						

3.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Год.
ТЕМА 1	Теоретико-методологічні проблеми дослідження розвитку підприємства. <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1.Еволюція наукових теорій підприємництва та проблеми їх адаптації до сучасних економічних умов. 2.Методологічні підходи до дослідження підприємництва в умовах трансформації економічних систем. 3.Наукові суперечності та дискусійні аспекти сучасних концепцій розвитку підприємства. 4.Формування дослідницьких гіпотез і концептуальних моделей розвитку підприємства.	4
ТЕМА 2.	Сучасні тенденції та структурні проблеми розвитку підприємства в Україні <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1.Структурні трансформації підприємництва в Україні: тенденції, диспропорції та чинники впливу.	4

	2. Системні бар'єри розвитку малого, середнього та великого підприємництва в умовах економічної нестабільності. 3. Вплив глобалізації, цифровізації та євроінтеграційних процесів на трансформацію підприємницького середовища. 4. Методичні підходи до оцінювання тенденцій і прогнозування перспектив розвитку підприємництва в Україні.	
ТЕМА 3.	Тема 3. Інституційні проблеми та механізми державного регулювання розвитку підприємництва <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Інституційне середовище підприємництва: структурні суперечності, інституційні бар'єри та проблеми функціонування. 2. Державна регуляторна політика у сфері підприємництва: сучасні проблеми та напрями вдосконалення. 3. Інституційні механізми державної підтримки підприємництва в умовах економічних трансформацій та євроінтеграції. 4. Методичні підходи до оцінювання результативності державного регулювання та інструментів підтримки підприємництва.	4
ТЕМА 4.	Тема 4. Проблеми забезпечення сталого розвитку підприємництва: критерії, чинники та механізми <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Концептуальні суперечності та проблеми реалізації принципів сталого розвитку в підприємницькій діяльності. 2. Економічні, соціальні та екологічні чинники сталого розвитку підприємництва в умовах глобальних викликів. 3. Методологічні підходи до формування системи критеріїв та індикаторів оцінювання сталого розвитку підприємництва. 4. Організаційно-економічні механізми забезпечення сталого розвитку підприємництва в контексті циркулярної економіки та соціальної відповідальності бізнесу.	4
ТЕМА 5.	Тема 5. Стратегічні виклики, ризики та перспективні напрями розвитку підприємництва <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> 1. Системні виклики та ризики розвитку підприємництва в умовах невизначеності й турбулентності економічного середовища. 2. Проблеми адаптації підприємницьких структур до цифрових, технологічних та інституційних трансформацій. 3. Стратегічні альтернативи забезпечення стійкості, конкурентоспроможності та інноваційного розвитку підприємництва. 4. Сценарне прогнозування та наукове обґрунтування перспективних напрямів розвитку підприємництва в Україні.	4
	Всього	20

3.4. Тематика індивідуальних завдань

Комплексне практичне індивідуальне завдання з дисципліни «Актуальні проблеми розвитку підприємництва»

КПІЗ з дисципліни «Актуальні проблеми розвитку підприємництва» включає і теоретичний аспект і практичний. Вибір варіанту теоретичного завдання до КПІЗ обирається здобувачем самостійно за його науковими інтересами.

Рекомендовані теми індивідуального завдання:

1. Еволюція наукових парадигм підприємництва: теоретичні суперечності та перспективи розвитку.
2. Методологічні проблеми дослідження підприємництва в умовах трансформації економічних систем.
3. Інституціональна теорія підприємництва: сучасні наукові дискусії та напрями розвитку.

4. Підприємництво як складна соціально-економічна система: концептуальні підходи до дослідження.
5. Теоретико-методологічні засади формування підприємницького потенціалу в умовах невизначеності.
6. Інноваційне підприємництво в системі сучасних економічних теорій: проблеми та перспективи.
7. Міждисциплінарні підходи до дослідження розвитку підприємництва: можливості та методологічні обмеження.
8. Формування концептуальних моделей розвитку підприємництва в умовах структурних трансформацій економіки.
9. Структурні диспропорції розвитку підприємництва в Україні: причини, наслідки та механізми подолання.
10. Трансформація підприємницького середовища України в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.
11. Регіональна диференціація розвитку підприємництва в Україні: методичні підходи до оцінювання та напрями мінімізації диспропорцій.
12. Проблеми розвитку малого та середнього підприємництва в умовах економічної нестабільності.
13. Цифрова трансформація підприємництва в Україні: структурні зміни, бар'єри та економічні наслідки.
14. Проблеми інтеграції українського підприємництва до європейського економічного простору.
15. Трансформація бізнес-моделей підприємницьких структур під впливом глобальних економічних викликів.
16. Методичні підходи до прогнозування структурних змін і тенденцій розвитку підприємництва в Україні.
17. Інституційні бар'єри розвитку підприємництва в Україні: теоретичні підходи та механізми подолання.
18. Інституційні пастки у сфері підприємництва: причини формування, економічні наслідки та напрями мінімізації.
19. Державна регуляторна політика у сфері підприємництва: проблеми ефективності та напрями вдосконалення.
20. Інституційне забезпечення розвитку підприємництва в умовах європейської інтеграції України.
21. Проблеми формування сприятливого інвестиційного та підприємницького середовища в Україні.
22. Державна підтримка малого та середнього підприємництва: методичні підходи до оцінювання результативності.
23. Інституційні механізми стимулювання інноваційної та цифрової підприємницької діяльності.
24. Публічно-приватне партнерство як інструмент подолання системних проблем розвитку підприємництва.
25. Теоретико-методологічні проблеми інтеграції принципів сталого розвитку в підприємницьку діяльність.
26. Формування системи критеріїв та індикаторів оцінювання сталого розвитку підприємництва.
27. Економічні, соціальні та екологічні суперечності забезпечення сталого розвитку підприємницьких структур.
28. Циркулярна трансформація бізнес-моделей: інституційні бар'єри та економічні перспективи.
29. Корпоративна соціальна відповідальність як механізм забезпечення сталого розвитку підприємництва.
30. Проблеми формування та реалізації ресурсного потенціалу підприємництва в контексті сталого розвитку.

31. Вплив цифровізації та інновацій на забезпечення економічної, соціальної та екологічної стійкості підприємництва.
32. Організаційно-економічні механізми забезпечення сталого розвитку підприємництва в умовах глобальних трансформацій.
33. Системні ризики розвитку підприємництва в умовах турбулентності економічного середовища.
34. Стратегічна стійкість підприємницьких структур: теоретичні підходи, чинники та механізми забезпечення.
35. Проблеми антикризового управління підприємницькою діяльністю в умовах невизначеності.
36. Цифрові бізнес-моделі та платформне підприємництво: стратегічні можливості й ризики розвитку.
37. Управління підприємницькими ризиками в умовах технологічних та інституційних трансформацій.
38. Лідерство, партнерство та мережеві форми взаємодії як чинники стратегічного розвитку підприємництва.
39. Сценарне моделювання перспектив розвитку підприємництва в умовах глобальних і національних викликів.
40. Стратегічні пріоритети трансформації підприємництва в контексті повоєнного відновлення та євроінтеграції України.

Рекомендовані вимоги до виконання комплексного практичного індивідуального завдання

Комплексне практичне індивідуальне завдання передбачає самостійне дослідження здобувачем актуальної наукової проблеми з використанням сучасних теоретико-методологічних підходів, аналітичного інструментарію та емпіричних даних.

Структура завдання повинна включати:

1. Теоретико-методологічну складову — критичний аналіз наукових підходів, концепцій і результатів сучасних досліджень, визначення дискусійних положень та невирішених аспектів проблеми.
2. Аналітико-дослідницьку складову — формулювання наукової гіпотези, обґрунтування методів дослідження, аналіз статистичних та емпіричних даних, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей.
3. Науково-прикладну складову — розроблення й обґрунтування авторських пропозицій, моделей або механізмів розв'язання досліджуваної проблеми, формулювання висновків щодо їх теоретичного та практичного значення.

Тематика індивідуального завдання має бути пов'язана з напрямом дисертаційного дослідження здобувача. За погодженням із викладачем аспірант може запропонувати власну тему в межах проблематики освітнього компонента.

Критерії оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання

Науково-пошукова робота повинна містити три частини: теоретичну (огляд законодавчої бази, теоретичного матеріалу, досліджень науковців з даної теми), практичну (аналіз статистичних даних, соціально-економічних показників), висновки та пропозиції.

Оцінка «10-9» ставиться тоді, коли здобувач вільно володіє проблематикою досліджуваної теми, здійснює самостійний аналіз опрацьованого матеріалу, використовує широке коло наукових праць, в тому числі іноземних, робота відповідає всім вищезазначеним вимогам щодо оформлення.

Оцінка «8-7» ставиться тоді, коли здобувач при захисті, виявивши належну підготовку, допускає неточності у трактуванні окремих проблем, відчуває певні труднощі в узагальненні теоретичного матеріалу. Є незначні недоліки в змісті та оформленні роботи.

Оцінка «6-5» виставляється тоді, коли здобувач орієнтується в тематиці роботи, але не може зробити висновки, пов'язати теоретичні узагальнення, оформлення роботи не відповідає вимогам.

Оцінка «4-1» виставляється тоді, коли здобувач за наявності роботи не орієнтується в проблемі та не відповідає на поставлені питання.

Неформальна освіта

Перезараховуватись можуть актуальні сертифіковані курси узгоджені з викладачем.

3.5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів вищої освіти спрямована на поглиблення теоретико-методологічних знань, формування навичок критичного аналізу наукових концепцій, виявлення та дослідження системних проблем розвитку підприємництва, застосування сучасних методів наукового пізнання, обґрунтування дослідницьких гіпотез і розроблення авторських підходів до розв'язання актуальних проблем підприємницької діяльності.

Самостійна робота передбачає опрацювання наукових публікацій, нормативно-правових та інформаційно-аналітичних джерел, проведення порівняльних і емпіричних досліджень, аналіз статистичних даних, розроблення концептуальних моделей, підготовку аналітичних матеріалів, наукових доповідей, тез конференцій та інших результатів науково-дослідної діяльності.

Тема 1. Теоретико-методологічні проблеми дослідження розвитку підприємництва

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Здійснити критичний аналіз класичних і сучасних теорій підприємництва, визначити їхні методологічні обмеження та можливості застосування для пояснення сучасних економічних процесів.
2. Провести порівняльний аналіз інституціонального, системного, еволюційного та інноваційного підходів до дослідження розвитку підприємництва.
3. Сформулювати наукову проблему та дослідницьку гіпотезу щодо розвитку підприємництва в умовах структурних трансформацій економіки.
4. Розробити концептуальну модель дослідження обраної проблеми розвитку підприємництва, обґрунтувати методи та інструменти її дослідження.

Тема 2. Сучасні тенденції та структурні проблеми розвитку підприємництва в Україні

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Дослідити динаміку та структурні зміни розвитку підприємництва в Україні на основі офіційних статистичних даних, визначити ключові тенденції та диспропорції.
2. Проаналізувати вплив воєнного стану, економічної нестабільності, цифровізації та євроінтеграційних процесів на розвиток підприємницької діяльності.
3. Здійснити порівняльне оцінювання розвитку підприємництва в окремих регіонах України, визначити чинники регіональної диференціації.
4. Обґрунтувати можливі сценарії структурної трансформації підприємництва в Україні з урахуванням сучасних викликів і перспектив економічного відновлення.

Тема 3. Інституційні проблеми та механізми державного регулювання розвитку підприємництва

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Дослідити інституційне середовище розвитку підприємництва в Україні, визначити основні формальні та неформальні інституційні бар'єри.
2. Провести критичний аналіз сучасних механізмів державного регулювання та підтримки підприємництва, виявити суперечності їх практичної реалізації.
3. Здійснити порівняльний аналіз інституційних механізмів підтримки підприємництва в Україні та країнах Європейського Союзу, визначити можливості адаптації зарубіжного досвіду.
4. Розробити науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення інституційного забезпечення та підвищення результативності державної політики розвитку підприємництва.

Тема 4. Проблеми забезпечення сталого розвитку підприємництва: критерії, чинники та механізми

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Провести критичний аналіз сучасних наукових підходів до трактування сталого розвитку підприємництва, визначити концептуальні суперечності та невирішені проблеми.

2. Систематизувати економічні, соціальні, екологічні та інституційні чинники сталого розвитку підприємництва, дослідити взаємозв'язки між ними.

3. Розробити концептуальну модель або організаційно-економічний механізм забезпечення сталого розвитку підприємництва з урахуванням принципів циркулярної економіки, цифровізації та соціальної відповідальності бізнесу.

Тема 5. Стратегічні виклики, ризики та перспективні напрями розвитку підприємництва

Завдання для самостійного опрацювання:

1. Ідентифікувати та систематизувати стратегічні виклики й ризики розвитку підприємництва в умовах економічної турбулентності, технологічних змін та інституційної невизначеності.

2. Дослідити сучасні наукові підходи до забезпечення стратегічної стійкості підприємницьких структур, визначити переваги та обмеження антикризових і адаптаційних стратегій.

3. Здійснити сценарний аналіз перспектив розвитку підприємництва в Україні з урахуванням цифрової трансформації, інноваційного розвитку, повоєнного відновлення та євроінтеграції.

4. Обґрунтувати стратегічні напрями розвитку підприємництва та сформулювати авторські рекомендації щодо мінімізації ризиків, підвищення конкурентоспроможності й забезпечення довгострокової стійкості підприємницьких структур.

3.6. Питання для проведення екзамену

1. Обґрунтувати теоретико-методологічні засади дослідження підприємництва як складної соціально-економічної системи в умовах сучасних трансформацій.

2. Здійснити критичний аналіз еволюції наукових парадигм підприємництва та визначити концептуальні суперечності їх розвитку.

3. Визначити методологічні обмеження класичних і сучасних теорій підприємництва та обґрунтувати напрями їх подальшого розвитку.

4. Розкрити наукові засади застосування інституціонального, системного та еволюційного підходів до дослідження розвитку підприємництва.

5. Обґрунтувати доцільність використання міждисциплінарних підходів для дослідження системних проблем підприємницької діяльності.

6. Визначити теоретичні суперечності та методологічні проблеми дослідження підприємництва в умовах цифрової трансформації економіки.

7. Обґрунтувати концептуальні підходи до дослідження формування та реалізації підприємницького потенціалу в умовах невизначеності.

8. Здійснити критичне переосмислення понятійно-категоріального апарату сучасної теорії підприємництва та визначити напрями його вдосконалення.

9. Обґрунтувати методологічний інструментарій дослідження закономірностей і чинників розвитку підприємництва.

10. Розкрити методологічну послідовність формування, обґрунтування та перевірки наукових гіпотез у дослідженнях підприємництва.

11. Визначити наукові проблеми розроблення концептуальних моделей розвитку підприємництва та обґрунтувати підходи до їх вирішення.

12. Обґрунтувати перспективні напрями розвитку теорії підприємництва з урахуванням сучасних економічних, технологічних та інституційних трансформацій.

13. Обґрунтувати методологічні підходи до дослідження структурних трансформацій підприємництва в Україні та визначення їх соціально-економічних наслідків.

14. Визначити системні суперечності розвитку малого, середнього та великого підприємництва в Україні й обґрунтувати механізми їх подолання.

15. Розкрити причинно-наслідкові зв'язки між економічними, інституційними та соціальними чинниками формування структурних диспропорцій підприємництва.

16. Обґрунтувати концептуальні підходи до дослідження адаптації підприємницьких структур в умовах воєнного стану та економічної нестабільності.

17. Визначити детермінанти регіональної асиметрії розвитку підприємництва та обґрунтувати методичні підходи до оцінювання її масштабів.

18. Розкрити закономірності структурної трансформації підприємництва під впливом цифровізації та поширення інноваційних бізнес-моделей.

19. Обґрунтувати інституційні та економічні передумови інтеграції українського підприємництва до європейського економічного простору.

20. Визначити системні проблеми забезпечення конкурентоспроможності українського підприємництва в умовах глобальних економічних трансформацій.

21. Обґрунтувати систему показників і методичний інструментарій комплексного оцінювання стану та тенденцій розвитку підприємництва.

22. Розкрити можливості та методологічні обмеження застосування економіко-математичних і статистичних методів дослідження структурних змін підприємництва.

23. Обґрунтувати наукові підходи до прогнозування розвитку підприємництва в умовах невизначеності та обмеженості емпіричних даних.

24. Визначити стратегічні напрями подолання структурних диспропорцій підприємництва в контексті повоєнного відновлення економіки України.

25. Обґрунтувати теоретико-методологічні засади дослідження інституційного середовища розвитку підприємництва та його структурних суперечностей.

26. Визначити природу формальних і неформальних інституційних бар'єрів розвитку підприємництва та обґрунтувати механізми їх мінімізації.

27. Розкрити причинно-наслідкові механізми формування інституційних пасток у підприємницькому середовищі та запропонувати підходи до їх подолання.

28. Здійснити критичний аналіз наукових концепцій державного регулювання підприємництва та обґрунтувати межі державного втручання в ринкові процеси.

29. Обґрунтувати вплив інституційної якості державного регулювання на підприємницьку активність, конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість.

30. Визначити методологічні проблеми оцінювання ефективності державної підтримки підприємництва та обґрунтувати систему критеріїв її результативності.

31. Розкрити інституційні суперечності нормативно-правового та адміністративного забезпечення підприємницької діяльності в Україні.

32. Обґрунтувати напрями трансформації інституційних механізмів державного регулювання підприємництва в контексті європейської інтеграції.

33. Визначити науково-методичні підходи до оцінювання впливу державних програм підтримки на розвиток малого та середнього підприємництва.

34. Обґрунтувати вплив цифровізації державного управління на трансакційні витрати та ефективність інституційної взаємодії суб'єктів підприємництва.

35. Розкрити теоретичні засади й інституційні передумови розвитку публічно-приватного партнерства як механізму розв'язання системних проблем підприємництва.

36. Обґрунтувати концептуальні напрями вдосконалення державної політики розвитку підприємництва на основі порівняльного аналізу міжнародного досвіду.

37. Обґрунтувати теоретико-методологічні засади інтеграції концепції сталого розвитку в сучасні моделі підприємницької діяльності.

38. Визначити системні суперечності взаємодії економічних, соціальних та екологічних складових сталого розвитку підприємництва.

39. Здійснити критичний аналіз наукових підходів до оцінювання сталого розвитку підприємництва та визначити їх методологічні обмеження.

40. Обґрунтувати методичний підхід до формування системи критеріїв та інтегральних індикаторів оцінювання сталого розвитку підприємницьких структур.

41. Визначити та систематизувати детермінанти сталого розвитку підприємництва з урахуванням взаємозв'язку внутрішніх і зовнішніх чинників.
42. Розкрити інституційні та економічні суперечності циркулярної трансформації підприємницьких бізнес-моделей і обґрунтувати механізми їх подолання.
43. Обґрунтувати причинно-наслідкові зв'язки між цифровою трансформацією, інноваційною активністю та результативністю сталого розвитку підприємництва.
44. Визначити теоретичні засади та механізми інтеграції корпоративної соціальної відповідальності в систему стратегічного управління сталим розвитком підприємництва.
45. Обґрунтувати методологічні підходи до дослідження формування та реалізації ресурсного потенціалу підприємництва в контексті сталого розвитку.
46. Розкрити особливості застосування кількісних і якісних методів для дослідження взаємозалежності чинників сталого розвитку підприємництва.
47. Обґрунтувати організаційно-економічний механізм забезпечення сталого розвитку підприємництва в умовах глобальних трансформацій та ресурсних обмежень.
48. Визначити концептуальні засади побудови інтегрованої моделі сталого розвитку підприємництва з урахуванням економічних, соціальних, екологічних та інституційних параметрів.
49. Обґрунтувати теоретико-методологічні підходи до дослідження системних викликів і ризиків розвитку підприємництва в умовах економічної турбулентності.
50. Визначити закономірності адаптації підприємницьких структур до функціонування в умовах невизначеності та динамічних змін зовнішнього середовища.
51. Розкрити методологічні засади ідентифікації, класифікації, оцінювання та прогнозування ризиків підприємницької діяльності.
52. Обґрунтувати концептуальні підходи до формування стратегічної стійкості підприємницьких структур та визначення чинників її забезпечення.
53. Визначити системні суперечності антикризового управління підприємницькою діяльністю та обґрунтувати стратегічні механізми їх подолання.
54. Розкрити закономірності трансформації механізмів створення економічної цінності в умовах розвитку цифрового та платформного підприємництва.
55. Обґрунтувати підходи до оцінювання стратегічних можливостей і загроз розвитку підприємництва в умовах технологічних та інституційних змін.
56. Визначити роль лідерства, стратегічного партнерства та мережевої взаємодії у формуванні конкурентних переваг і забезпеченні стійкості підприємницьких структур.
57. Обґрунтувати методологічні засади сценарного моделювання та прогнозування стратегічних перспектив розвитку підприємництва.
58. Здійснити критичний аналіз сучасних концепцій адаптивного та антикризового управління й обґрунтувати можливості їх застосування в підприємницькій діяльності.
59. Визначити стратегічні імперативи трансформації підприємництва в контексті повоєнного відновлення та євроінтеграційних процесів України.
60. Обґрунтувати концептуальну модель стратегічного розвитку підприємництва з урахуванням системних ризиків, інноваційних можливостей, інституційних трансформацій і принципів сталого розвитку.

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

При викладанні використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів.

Методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)

МН2 – семінари, практичні або лабораторні роботи

МО3 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні)

МН4 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)

МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами

МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни

МН8 – підготовка тез/доповіді на конференцію.

МН9 – тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.

МН10 – реферативні та пошукові дослідження.

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань здобувача. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за змістовий модуль – 50; за ІНДЗ – 10 балів.

Якщо здобувач за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи (реферати, ІНДЗ, розв'язання додаткових завдань) при цьому набравши додатково не менше 30 балів, може отримати оцінку за екзамен автоматично.

(Коментар: Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітньої компоненти).

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується така таблиця:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

5.3. Засоби оцінювання

Методи оцінювання

МО1 – контрольні роботи (тематичні, модульні).

МО2 – тести, опитування, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

МО3 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень

МО4 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті

- МО5 – презентації результатів виконання завдань
 МО6 – командні результати ділових ігор, проектних завдань.
 МО7 – презентація власного підготовленого кейсу, який складений на основі реальних сценаріїв і стратегій розвитку компаній, інноваційних регіонів.
 МО8 – підсумковий контроль – екзамен (у тестовій формі, усний або письмовий)

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, лабораторна робота) відповідь здобувача та ін.

Формами підсумкового контролю є екзамен.

7. Рекомендована література

7.1. Основна

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Лопатинський Ю. М., Белей С. І., Кобеля З. І. Корпоративне управління сільськогосподарськими підприємствами холдингового типу. *Агросвіт*. 2023. № 14. С. 3–12. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/1790/1804>
3. Зайцева Л. О. Інтеграція сталого розвитку в діяльність компаній. *Економіка та держава*. 2019. № 11. С. 55–60. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4450&i=9>
4. Степаненко Т. О. Теоретичні та методичні засади сталого розвитку підприємства. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Т. 31 (70). № 6. С. 136–141. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/31_70_6/24.pdf
5. Lopatynskiy Y., Belei S., Kapelista I., Denysiuk L., Pavlyshyn M. The Effectiveness of the Management System in the Conditions of War and its Influence on the Development of Agribusiness. *Review of Economics and Finance*. 2023. Vol. 21. P. 932–940. URL: <https://refpress.org/ref-vol21-a102/>
6. Tarasenko D., Tsyklauri O., Belei S., Mazurkevych I., Bashlai S. Social-economic development of the united territorial communities and development of a strategy for sustainable development (case of Ukraine). *WSEAS Transactions on Business and Economics*. 2021. Vol. 18. P. 581–594. URL: <https://wseas.com/journals/bae/2021/a125107-1789.pdf>
7. Ksonzhyk I., Taran Y., Monastyrskiy G., Vasina A., Sytnytska O., Belei S. Implementation of the principles of sustainable development of territorial communities: Decision making. *Journal of Management Information and Decision Sciences*. 2021. Vol. 24. No. 3. P. 1–12. URL: <https://www.abacademies.org/articles/implementation-of-the-principles-of-sustainable-development-of-territorial-communities-decision-making-10271.html>
8. Grinenko Ju., Melnychuk D., Mykhalchyshyna L., Belei S., Yevtushenko N. Improving Transfer Pricing in Ukraine using American Experience. *Independent Journal of Management & Production*. 2021. Vol. 12. No. 3. P. S205–S231. URL: <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/1524>
9. Lutsiak V., Hutsol T., Kovalenko N., Kwaśniewski D., Kowalczyk Z., Belei S., Marusei T. Enterprise Activity Modeling in Walnut Sector in Ukraine. *Sustainability*. 2021. Vol. 13. No. 23. Article 13027. URL: <https://doi.org/10.3390/su132313027>
10. Ivanenko O., Bugaychuk V., Belei S., Grynchuk N., Kulinich T. Financial Equalization of Territorial Development of East European Countries and its Impact on Quality of Life. *International Journal for Quality Research*. 2021. Vol. 15. No. 4. P. 1301–1316. URL: <http://www.ijqr.net/paper.php?id=963>
11. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>
12. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
13. OECD. *The Digital Transformation of SMEs*. OECD Studies on SMEs and Entrepreneurship. Paris: OECD Publishing, 2021. URL: <https://doi.org/10.1787/bdb9256a-en>

7.2. Додаткова

1. Бортнік С. Функціонування малого і середнього підприємництва в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2022. № 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1169> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-46>
2. Нескородева І., Ян Б., Щербань О. Підприємництво в контексті реалізації концепції забезпечення стійкого розвитку. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1051> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-73>
3. Сало Я., Марчук І., Орловська С. PEST-аналіз малого та середнього підприємництва в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/801> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-57>
4. Зуб П., Калач Г. Цифровізація бізнес-процесів промислових підприємств. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/385> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-52>
5. Зінюк М. Оцінка ефективності цифрової трансформації бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/601> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-57>
6. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1758> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>
7. Чернишова Л., Грекова М. Особливості кредитування малого та середнього бізнесу в умовах дії воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2884> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-69>
8. Kuckertz A., Brändle L., Gaudig A., Hinderer S., Reyes C. A. M., Prochotta A., Steinbrink K. M., Berger E. S. C. Startups in times of crisis – A rapid response to the COVID-19 pandemic. *Journal of Business Venturing Insights*. 2020. Vol. 13. Article e00169. URL: <https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2020.e00169>
9. Ratten V. Coronavirus (COVID-19) and entrepreneurship: Changing life and work landscape. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*. 2020. Vol. 32. No. 5. P. 503–516. URL: <https://doi.org/10.1080/08276331.2020.1790167>
10. OECD. *Financing SMEs and Entrepreneurs 2022: An OECD Scoreboard*. Paris: OECD Publishing, 2022. URL: https://www.oecd.org/en/publications/financing-smes-and-entrepreneurs-2022_e9073a0f-en.html DOI: <https://doi.org/10.1787/e9073a0f-en>
11. OECD. *OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023*. Paris: OECD Publishing, 2023. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-sme-and-entrepreneurship-outlook-2023_342b8564-en.html DOI: <https://doi.org/10.1787/342b8564-en>

7.3. Електронний ресурс:

1. Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010 : Національний класифікатор України, затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 № 457. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
2. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
3. Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів : постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 № 833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження Порядку здійснення оптової та роздрібної торгівлі транспортними засобами та їх складовими частинами, що мають ідентифікаційні номери :

постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2009 № 1200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1200-2009-%D0%BF#Text>

5. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

6. Про затвердження Правил торгівлі на ринках : наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 26.02.2002 № 57/188/84/105. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-02#Text>

7. Про затвердження Інструкції про порядок оформлення суб'єктами господарювання операцій при здійсненні комісійної торгівлі непродовольчими товарами : наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1997 № 343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0324-97#Text>

8. Про затвердження Правил комісійної торгівлі непродовольчими товарами : наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України від 13.03.1995 № 37. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0079-95#Text>

9. Про затвердження Правил роботи дрібнороздрібної торговельної мережі : наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 № 369. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0372-96#Text>

10. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами : наказ Міністерства економіки України від 19.04.2007 № 104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07#Text>

11. Про затвердження Правил продажу товарів на замовлення та поза торговельними або офісними приміщеннями: наказ Міністерства економіки України від 19.04.2007 № 103. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1181-07#Text>

8. Інформаційні ресурси:

1. База українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com
2. Велика економічна бібліотека. URL: www.economics.com.ua
3. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
4. Електронна бібліотека Львівської комерційної академії. URL: www.dev.lac.lviv.ua/lib
5. Електронна бібліотека. URL: www.lib.com.ua
6. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України. URL: www.me.gov.ua
7. Національна бібліотека наукових видань. URL: www.library.if.ua
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
9. Наукова бібліотека ім. Максимовича. URL: www.lib-gw.univ.kiev.ua
10. Нормативні акти України. URL: www.nau.kiev.ua
11. Офіційний сайт Чернівецької області. URL: www.bucoda.cv.ua

Додатково

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти
Вид підсумкового контролю: екзамен**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)					ІНДЗ	Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Денна форма навчання							
Змістовий модуль №1							
T1	T2	T3	T4	T5	10	40	100
10	10	10	10	10			

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.